

قسمت هشتم

مسایلی پیرامون اهداف حزب وطن در عرصه سیاست خارجی

در طول تاریخ جوامع بشری میان مردمان و دول کشورهای مختلف ، بخصوص میان مردمان و دول کشورهای همسایه ، در عرصه های مختلف زندگی روابط وجود داشته است . این روابط بخصوص در شرایط کنونی - که بنابر دلایل متعدد جهان به دهکده یی مبدل گردیده - گسترش هرچه بیشتر یافته است . وسعت و گستره ابعاد این روابط ، زندگی اجتماعی ، اقتصادی ، سیاسی و فرهنگی کشور های جهان را با همدیگر در حدی درآمیخته که نفی و نادیده گرفتن آن ناممکن گردیده است . بنابراین دول و سایر ساختارهای سیاسی این کشور ها در انتظام اندیشه های سیاسی و سیاست های عملی شان نمیتوانند و نباید به این روابط بی توجه باشند . حزب وطن نیز بمثابه یک ساختار سیاسی با اعتبار و پرجاذبه در افغانستان ، مطابق به بنیاد های اندیشوی سیاسی خویش (اندیشه سیاسی مصالحه ملی) ، مامول فوق را در بخش مشخص مرامنامه مصوب مجمع عمومی مؤرخ پنجم میزان 1391 خویش ، انتظام بخشیده است . در پراگراف اول بخش مربوط به انتظام سیاست های حزب وطن در عرصه خارجی ، اصول کلی این روابط ؛ چنین فرمولبندی گردیده است :

«حزب وطن از تنظیم سیاست خارجی کشور مبتنی بر حفظ و تحکیم منافع ملی ، همچنان درك جهان معاصر در ابعاد جدید که خصوصیت عمده آن می باید همکاری و تساند بین المللی برای بقای بشریت ، حل سیاسی و صلح آمیز مسایل جهانی ، تشنجات منطوقوی و اختلافات میان کشور ها باشد ، همچنان از تامین همکاری های اقتصادی ، فرهنگی و ایکولوژیکی میان کشورها ، توأم با رعایت منافع مشروع همدیگر و تلفیق آن بامناف مسلم جامعه بشری حمایت مینماید» .

در پراگراف فوق بکاربرد مفهوم «منافع ملی» ، مُحمل چه معانی یی است ؟

منافع ملی : منافع جمعی تمام باشندگان یک جغرافیای مشخص و تعریف شده ملی (نه در محدوده منافع صرفاً یک فرد ، یک قوم ، باشندگان یک سمت ، گویندگان یک زبان ، افراد شامل یک قشر ، لایه و یا سازمان اجتماعی و یا یک حزب سیاسی) را شامل می باشد . بنابراین منافع ملی می باید منافع مشخص و تعریف شده یی باشند که یک ملت

جهت دستیابی و حفظ آنان در یک وضعیت مشخص و مقطع معین زمانی ، تلاش و مبارزه مینمایند .

در تعریف فوق به دو مسئله اهم باید توجه گردد :

- هیچ ملتی نمیتواند وحدت ملی را تبارز دهد تا افراد متشکله آن ، اراده جمعی را در دفاع از آن ارزشهای تعریف و تسجیل شده ملی نشان ندهند که در یک جامعه دموکراتیک ، بر مبنای تصامیم ساختار های ممثل اراده ملی ، پذیرفته شده اند و منافع ملی را افاده مینمایند . صرف درین صورت است که جامعه نشان میدهد به خودآگاهی ملی دست یافته و به مفهوم ملت عینیت بخشیده است . درینصورت مفهوم منافع ملی و توجه به حفظ و تحکیم آن ، بیشتر در روابط و مناسبات خارجی کشور مدنظر می باشد .

- ارزش های شامل منافع ملی هم در بُعد داخلی حیات اجتماعی ، اقتصادی ، سیاسی و فرهنگی و هم در بُعد خارجی آن ، ارزشهای جزم و محجر دایم البقای تاریخی نبوده ، بلکه خصلت سیال و تغییر پذیر داشته ، تشخیص و تعریف آنان تابع تحلیل مبتنی بر خرد ملی از اوضاع و شرایط مشخص اجتماعی ، اقتصادی ، سیاسی و فرهنگی کشور در مقاطع معین تاریخی و چگونگی اثرات آن بر روابط خارجی است . بدین ملحوظ مسئله یی که در یک وضعیت و در مقطع زمانی مشخص میتواند ارزش مبرم شامل منافع ملی یک کشور تلقی گردد ، با تغییر اوضاع و شرایط و در یک مقطع زمانی دیگر ، از درجه مبرمیت آن کاسته و یا حتی از فهرست منافع ملی حذف گردد و یا برعکس برخی از ارزشها از اهمیت هرچه بیشتر برخوردار و یا هم ارزشهای جدید و جدیدتری شامل فهرست منافع ملی یک کشور گردد . حقایق تاریخی و کنونی مؤید آن اند که کشورهای مختلف ، بادر نظر داشت سطح رشد اجتماعی - اقتصادی ، همچنان سطح قدرت (اقتصادی و نظامی و در نتیجه نفوذ و اعتبار سیاسی و فرهنگی شان در عرصه بین المللی) فهرست حاوی مسایل مربوط به منافع ملی شان را با ابعاد متناسب به آن انسجام داده ، تعریف مینمایند .

باتوجه به مفهوم توضیح شده از منافع ملی ، مرامنامه حزب وطن اهداف و وظایفی را مطرح نموده و جهت دستیابی به آن مبارزه مینماید که به بهترین وجهه منافع ملی کشور را هم در حیات داخلی و هم در مناسبات و روابط خارجی کشور ما ، حفظ و تحکیم نموده ، غنا بخشیده و گسترش دهد .

همچنان در پراگراف مورد بحث ، اصل «درک جهان معاصر در ابعاد جدید» با خصوصیات عمده آن (همکاری و تساند بین المللی برای بقای بشریت ، حل سیاسی و صلح آمیز مسایل جهانی ، تشنجات منطوقوی و اختلافات میان کشور ها) مورد تائید و

حمایت قرار گرفته ، ولی تجارب دردآور کشورما طی چند دهه اخیر و همین اکنون نیز مؤید آن اند که عده پی از کشورها - بخصوص برخی از همسایگان - در مناسبات شان با کشور ما این خصوصیات را مورد رعایت قرار نه داده و تا اکنون نیز علایمی را درین زمینه نشان نمیدهند و همچنان نمونه های عدم رعایت آن در مناسبات و روابط خارجی برخی از کشورهای قدرتمند نیز مشهود است ؛ بنابراین در جمله بندی پراگراف فوق ، کلمات تاکیدی «می باید ... باشد» بکار گرفته شده است .

افزون بر آن در عرف مناسبات بین المللی آنچه که «کمک ها» و «همکاریهای» برخی از کشورها با برخی کشورهای دیگر عنوان میشوند ، به هیچوجه بدون شرط و شرایطی نبوده و نخواهد بود که این شرط و شرایط دستیابی به برخی از اهداف و منافع اقتصادی ، سیاسی ، فرهنگی و نظامی کشورهای تمویل کننده را در قبال نداشته باشد . چه بسا که این به ظاهر کمک ها و همکاری ها، میتوانند نقض و نفی منافع بزرگ و بزرگتر کشورهای بدست آورنده و یا هم منافع کتله های بزرگ از جامعه بشری را در عرصه جهانی و یا منطقوی ، در قبال داشته باشند . به همین ملحوظ اصل حمایت از «تامین» این «کمک ها» و بذل «همکاریها» به «رعایت منافع مشروع همدیگر و تلفیق آن با منافع مسلم جامعه بشری» مشروط ساخته شده است . البته آنده کشورهای - مثلاً برخی از همسایگان افغانستان در روابط و مناسبات خارجی شان با کشور ما - که خود اصول رعایت منافع مشروع کشور دیگری را احترام نمی نمایند ، نباید رعایت اصول متذکره در مناسبات و روابط آن کشور دیگری را با خویش ، توقع داشته باشند .

با درنظرداشت اصول کلی توضیح شده سیاست خارجی حزب وطن ، اینک طرح مشخص این اهداف و وظایف را در تداوم متن مرامنامه حزب ، مورد مطالعه قرار میدهم :

« - حزب وطن از حفظ ، بهبود و توسعه مناسبات افغانستان مبتنی بر اصول تساوی حقوق ، عدم مداخله ، احترام متقابل و منافع جانبین با همه کشورهای جهان پشتیبانی نموده و با کشورهای همسایه خواهان تامین مناسبات حسن همجواری، همسایگی نیک متکی بر عدم مداخله در امور همدیگر، تامین همکاری متقابل و حل اختلافات (منجمله اختلافات مرزی) از طرق مسالمت آمیز و سیاسی با در نظر داشت حقایق تاریخی و معیارهای قبول شده جهانی تحت سرپرستی سازمان ملل متحد و سایر مجامع بین المللی ، میباشد .

- حزب وطن از تامین و تداوم مناسبات نزدیک با کشورهای عضو جنبش عدم انسلاک و کشورهای عضو کنفرانس بین المللی اسلامی و از همکاری های متقابل

سیاسی ، اقتصادی و فرهنگی با کشورهای مذکور ، حمایت نموده به ایفای نقش مؤثرتر آنان در تامین صلح جهانی و رفع معضلات منطقوی ، علاقمند است.

- حزب وطن طرفدار سهمگیری وسیع و مؤثر دولت افغانستان در فعالیت های سازمان ملل متحد بوده و همچنان بر اصل احترام و تعمیل اصول و میثاق های بین المللی بوسیله دولت افغانستان ، تاکید مینماید.

- حزب وطن از موضع دفاع از صلح ، سیاست های جنگ افروزانه رامحکوم نموده خواهان حل مسایل بین المللی از طرق سیاسی و صلح آمیز میباشد ؛ درعین حال از منع تولید و آزمایش اسلحه کشتار جمعی (ذروی، کیمیاوی و بیولوژیکی) حمایت مینماید. ما وجود اسلحه ذروی را در منطقه و در همسایگی افغانستان نه تنها خطر بزرگ برای کشور خویش بلکه صلح جهانی میپنداریم ؛ زیرا وجود اسلحه مذکور در منطقه ئی که متأسفانه به کانون فعالیت مافیای بین المللی مواد مخدر، تروریزم بین المللی و بنیادگرایی مبدل شده است، میتواند (چنانچه شواهد نشان داده است) به مرکز بین المللی فروش و قاچاق اسلحه ذروی ، کیمیاوی ، بیولوژیکی و دانش دستیابی به انواع اسلحه مذکور، نیز مبدل گردد . بنابراین ما از تمام تدابیری پشتیبانی مینمائیم که کشور های حوزه جنوب آسیا ، بخصوص کشورهای همسایه افغانستان را به منطقه عاری از انواع اسلحه مذکور، مبدل سازد . همچنان ما از تدابیرمشترک همه کشورها علیه کشت ، پروسس ، تجارت و قاچاق مواد مخدر و مبارزه مشترک آنان برضد تروریزم و جنایات سازمانیافته بین المللی پشتیبانی مینمائیم .

- حزب وطن طرفدارتأمین نظم عادلانه در روابط اقتصادی بین المللی است . مبتنی بر همین اصل از سهمگیری فعال و مؤثر افغانستان در اتحادیه های اقتصادی ، تجارتي ، ترانزیتی ، ترانسپورتی و گمرکی بین المللی و منطقوی ، پشتیبانی مینماید.

- حزب وطن از سیاست جلب کمک های بلا عوض ، سرمایه گذاریها و کریدتهای خارجی بمنظور بازسازی ، انکشاف و ترقی اقتصادی - اجتماعی کشور بشرطی حمایت مینماید که از تاثیرات ایدیولوژیک و سیاسی فارغ و برمبنای همکاری های بیغرضانه و منفعت متقابل استوار باشد .

- ما عقیده داریم که : چون جنگ و ویرانی افغانستان در اثر تجاوز و مداخله وسیع ، دوامدار و چندین جانبه خارجی بوقوع پیوسته و کشور ما قربانی آن است ، مردم ما حق دارند تا از جامعه بین المللی اعم از کشورهای بزرگ ، کشورهای ثروتمند ، کشورهای همسایه ، سازمانها و موسسات بین المللی طلب کمک نمایند که دربازسازی افغانستان ، سهم خود را بصورت گسترده و مؤثر ادا نمایند .

